

Sag C-165/08

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Republikken Polen

»Traktatbrud — genetisk modificerede organismer — frø — forbud mod
markedsføring — forbud mod optagelse på den nationale sortliste — direktiv
2001/18/EF og 2002/53/EF — påberåbelse af etiske og religiøse hensyn — bevisbyrde«

Domstolens dom (Anden Afdeling) af 16. juli 2009 . . . . . I - 6846

Sammendrag af dom

1. *Traktatbrudssøgsmål — sagens genstand — stævning*
(Art. 226 EF)
2. *Miljø — udsætning af genetisk modificerede organismer — direktiv 2001/18 — den fælles
sortliste over landbrugsplantearter — direktiv 2002/53*
(Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18, art. 22 og 23; Rådets direktiv 2002/53,
art. 4, stk. 4, art. 16, stk. 1, og art. 17)

1. Et søgsmål, der anlægges i henhold til artikel 226 EF, skal indeholde en sammenhængende og præcis redegørelse for klagepunkterne, således at medlemsstaten og Domstolen har mulighed for at danne sig en klar opfattelse af omfanget af den påståede tilsidesættelse af fællesskabsretten, hvilket er en nødvendig forudsætning for, at medlemsstaten kan tage effektivt til genmæle, og at Domstolen kan efterprøve, om det påståede traktatbrud er begået.

Dette er ikke tilfældet, når Kommissionen kun kommer med præcise angivelser for så vidt angår nogle af bestemmelserne i et direktiv, før det konkluderes, at de omtvistede nationale retsfor skrifter er uforenelige med den ordning for fri omsætning, som er indført ved direktivet som helhed og navnlig ved de pågældende bestemmelser i direktivet. Det følger heraf, at søgsmålet kun kan realitetsbehandles med hensyn til det påståede traktatbrud vedrørende de pågældende bestemmelser, men ikke med hensyn til påstanden om, at dette direktiv som helhed er tilsidesat.

(jf. præmis 43, 46 og 48)

2. En medlemsstat, der udsteder et forbud mod fri omsætning af genetisk modificerede frøsorter og mod at optage genetisk modificerede afgrøder på den nationale sortliste, tilsidesætter sine forpligtelser i henhold til artikel 22 og 23 i direktiv 2001/18 om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer og om ophævelse

af direktiv 90/220 og sine forpligtelser i henhold til artikel 4, stk. 4, samt artikel 16 i direktiv 2002/53 om den fælles sortliste over landbrugsplantearter.

For så vidt angår direktiv 2001/18 pålægger dettes artikel 22 og 23 medlemsstaterne en forpligtelse til ikke at forbyde, begrænse eller forhindre markedsføring af genetisk modificerede organismer (»GMO'er«), der udgør eller indgår i produkter, og som opfylder direktivets krav, medmindre de påberåber sig muligheden for at vedtage de beskyttelsesforanstaltninger, der er omhandlet i artikel 23 under overholdelse af de præcise betingelser, som er fastsat i denne bestemmelse. En ensidig national foranstaltning, der indeholder et generelt forbud mod markedsføring af genetisk modificerede frø, er derfor klart i modstrid med bestemmelserne i direktivets artikel 22 og 23.

Et sådant generelt forbud er endvidere klart i strid med artikel 16, stk. 1, i direktiv 2002/53, hvorefter der påhviler medlemsstaterne en forpligtelse til ikke at underkaste de frø af sorter, der er godkendt i henhold til direktivet, nogen form for handelsrestriktioner med hensyn til sorten, medmindre de påberåber sig de undtagelser, som er fastsat i denne artikels stk. 2, og som ikke finder anvendelse i denne sag. Det er i så henseende ubestridt, at et vist antal frø af sorter, som er godkendt i henhold til direktivet, og som derfor er optaget på den fælles liste, der er omhandlet i dette direktivs artikel 17, er genetisk modificerede sorter.

Det fremgår endvidere af artikel 4, stk. 4, i direktiv 2002/53, at der ikke kan udstedes et generelt forbud mod optagelse af genetisk modificerede sorter på den nationale sortsliste. Det fremgår navnlig af direktivets artikel 4, stk. 4, at et eventuelt afslag på at optage en sort på den nationale sortsliste alene af den grund, at den er genetisk modificeret, kun er berettiget, hvis ikke der er blevet truffet alle hensigtsmæssige foranstaltninger for at undgå skadelige indvirkninger på menneskers sundhed,

hvilket der ikke kan antages at være risiko for, når en sort er blevet godkendt i henhold til bestemmelserne i direktiv 2001/18.

(jf. præmis 61-64 og domskonkl. 1)